

Η ανθελληνική δήλωση του Χένρι Κίσινγκερ - Το χρονικό ενός μύθου

Η γέννηση του μύθου

Τον Φεβρουάριο του 1997, το μηνιαίο περιοδικό «Νέμεσις» της Λιάνας Κανέλλη (η οποία δεν είχε ακόμη αρχίσει τη στενή συνεργασία της με το ΚΚΕ) δημοσίευσε ένα απόσπασμα ομιλίας του Χένρι Κίσινγκερ από τη βράβευσή του από προσωπικότητες του επιχειρηματικού κόσμου των ΗΠΑ στην Ουάσιγκτον», που (υποτίθεται ότι) είχε γίνει το Σεπτέμβριο του 1994:

«Ο ελληνικός λαός είναι δυσκολοκυβέρνητος και γι' αυτό πρέπει να τον πλήξουμε βαθιά στις πολιτισμικές του ρίζες. Τότε ίσως συνετισθεί. Εννοώ, δηλαδή, να πλήξουμε τη γλώσσα, τη θρησκεία, τα πνευματικά και ιστορικά του αποθέματα, ώστε να εξουδετερώσουμε κάθε δυνατότητά του να αναπτυχθεί, να διακριθεί, να επικρατήσει, για να μη μας παρενοχλεί στα Βαλκάνια, να μη μας παρενοχλεί στην Ανατολική Μεσόγειο, στη Μέση Ανατολή, σε όλη αυτή τη νευραλγική περιοχή μεγάλης στρατηγικής σημασίας για μας, για την πολιτική των ΗΠΑ».

Ως πηγή του δημοσιεύματος υποδεικνύεται η αγγλόγλωσση τουρκική εφημερίδα «Turkish Daily News» της 17/2/97. Τον μύθο (διότι για μύθο πρόκειται) τον κατάπιαν αμάσητο πολλά έντυπα, δημοσιογράφοι, σχολιαστές, πολιτικοί αναλυτές.

Ο Κίσινγκερ δεν άργησε να πληροφορηθεί, από συνεργάτη του περιοδικού «Πολιτικά Θέματα», ότι κυκλοφορούσε πλαστή δήλωσή του. Η διάψευσή του δημοσιεύτηκε στα «Πολιτικά Θέματα» (13/6/97): «Το απόσπασμα για το οποίο με πληροφορήσατε είναι ψευδές. Κάθε λέξη σ' αυτό είναι ένα ψεύδος και το νόημά του είναι επίσης ψευδές». Ωστόσο, η διάψευση αγνοήθηκε (σ.σ.: ή δεν έγινε αντιληπτή) και ο μύθος συνέχισε να αναμεταδίδεται. Επιπλέον, όταν ζητήθηκε από την Λιάνα Κανέλλη να παρουσιάσει την πηγή της, εκείνη ισχυρίστηκε ότι το

συγκεκριμένο φύλλο της τουρκικής εφημερίδας έχει γίνει άφαντο από τα γραφεία της εφημερίδας και από την ηλεκτρονική της έκδοση! Ειρήσθω εν παρόδω, η Κανέλλη έκτοτε δεν φάνηκε διατεθειμένη να υποστηρίξει το δημοσίευσμά της.

Λίγο αργότερα, η είδηση για τη δήλωση Κίσινγκερ έφτασε στον Γιάννη Μαρίνο, που τότε ήταν εκδότης του «Οικονομικού Ταχυδρόμου», όπου διατηρούσε τη στήλη «Αντιοικονομικά», που διαβαζόταν πολύ (την υπέγραφε ως «Κριτόβουλος»). Ένας αναγνώστης της στήλης, του απέστειλε φωτοτυπία από την μηνιαία εφημερίδα «Δικαίωμα» (Μάρτιος 1997). Ο Γιάννης Μαρίνος πείσθηκε ότι η επιστολή είναι γνήσια και τη δημοσίευσε στη στήλη του. Αμέσως τη σχολίασε ο Χρήστος Γιανναράς στην «Καθημερινή», ο οποίος στη συνέχεια πέρασε γενεές δεκατέσσερις όποιον αμφισβητούσε τη γνησιότητά της. Με τη δημοσιότητα που πήρε το θέμα, ήρθε στο φως και η προηγούμενη διάψευση Κίσινγκερ στα «Πολιτικά Θέματα». Τελικά, μπροστά στο θόρυβο που δημιουργήθηκε, ο Γιάννης Μαρίνος αποφάσισε να ερευνήσει το θέμα. Έγραψε στον Κίσινγκερ, ο οποίος του απάντησε ότι πρόκειται για μύθο (φωτοτυπία εδώ). Το κείμενο της διάψευσης έχει ως εξής:

Dear Mr. Marinos

Thank you for your letter. As to the quote, there was no award ceremony, there was no speech and the alleged quote is entirely untrue. The whole thing is pure invention, and I expect you to correct it.

Since you are the first to tell me where the quote came from, I have only today had the opportunity to correct it in the Turkish Daily News and I have done so.

*Sincerely yours,
Henry A. Kissinger*

Και η μετάφραση:

Αγαπητέ κύριε Μαρίνο,

Ευχαριστώ για την επιστολή σας. Όσον αφορά το απόσπασμα, ούτε τελετή βραβεύσεώς μου υπήρξε, ούτε ομιλία μου και το προβαλλόμενο απόσπασμα είναι εξολοκλήρου αναληθές. Η όλη ιστορία είναι καθαρό εφεύρημα και αναμένω ότι θα προβείτε σε διόρθωση.

Καθώς είσθε ο πρώτος που με πληροφορεί από πού προήλθε το δημοσιευθέν απόσπασμα, μόλις σήμερα είχα την ευκαιρία να προβώ σε διόρθωση προς την «Turkish Daily News» και αυτό έπραξα.

*Ειλικρινά δικός σας,
Χένρι Α. Κίσινγκερ*

Βέβαια, η διάψευση θα έπρεπε να περιττεύει. Οποιοσδήποτε άνθρωπος έχει λίγο μυαλό στο κεφάλι του, καταλαβαίνει ότι είναι απολύτως αδύνατο ένας παμπόνηρος διπλωμάτης σαν τον Κίσινγκερ να ξεστομίσει τόσο ωμά λόγια. Ακόμα κι αν τα πίστευε αυτά, ποτέ δεν θα τα έλεγε –ή, αν τα έλεγε, θα τα γαρνίριζε με πολυπολιτισμικές και ανθρωπιστικές σάλτσες.

Στην συνέχεια, ο Γιάννης Μαρίνος, παρακάλεσε τον δημοσιογράφο Άλκη Κούρκουλα, ανταποκριτή ελληνικών εφημερίδων στην Κωνσταντινούπολη, να ψάξει στα αρχεία της «Turkish Daily News». Ο Άλκης Κούρκουλας βρήκε το φύλλο της 17/2/1997 (το οποίο η Λιάνα Κανέλλη είχε ισχυρισθεί ότι χάθηκε μυστηριωδώς) και σ' αυτό δεν υπάρχει καμιά δήλωση Κίσινγκερ, όπως άλλωστε και σε άλλα φύλλα της εφημερίδας τα οποία έψαξε.

Θα μπορούσε να προσπεράσει κανείς τη διάψευση του Κίσινγκερ, λέγοντας ότι ο πονηρός διπλωμάτης είπε ψέματα. Όμως, να είπε τάχα ψέματα και ο Έλληνας ανταποκριτής, που δεν βρήκε καμιά δήλωση στο επίμαχο φύλλο της τουρκικής εφημερίδας; Ή μήπως οι δαιμόνιοι Τούρκοι τύπωσαν πλαστό φύλλο της 17/2/97 ειδικά για να το δει ο «γκιαούρης» ανταποκριτής; Απείρως πιθανότερο είναι να ψεύδεται το ρεπορτάζ της Λιάνας Κανέλλη.

Επιπλέον, ο Γιάννης Μαρίνος συνέχισε στην εντός Ελλάδος διερεύνηση του πώς προέκυψε αυτό το δημοσίευμα. Έτσι όπως ήταν επόμενο αναζητήθηκε η ταυτότητα της μηνιαίας εφημερίδας «Δικαίωμα», η οποία όπως προέκυψε

εκδίδεται στην Κομοτηνή από τον εκεί εδρεύοντα Σύλλογο Ιμβρίων, Τενεδίων, Κωνσταντινουπολιτών και Ανατολικών Θρακών. Μετά από πολυήμερες άκαρπες προσπάθειες επετεύχθη επικοινωνία με την πρόεδρο της εφημερίδας, Σούλα Χρυσοστόμου, η οποία -άλλη έκπληξη- πληροφορεί ότι το δημοσίευμα της εφημερίδας της δεν το πήρε από την τουρκική «Turkish Daily News», όπως προέκυπτε από τη διατύπωση του κειμένου, αλλά το αναδημοσίευσε από την ημερήσια εφημερίδα της Κομοτηνής «Χρόνος». Ο εκδότης-διευθυντής της εφημερίδας, Σταύρος Φανφάνης, όταν τον ανακάλυψε στο τηλέφωνο ο Γιάννης Μαρίνος, τον πληροφόρησε ότι κι εκείνος το αναδημοσίευσε από ένα περιοδικό, που όμως δεν θυμόταν ποιο ήταν. Εδώ ήταν αναπόφευκτο να σταματήσει η έρευνα, η οποία επιβεβαιώνει τη διάψευση του Χένρι Κίσινγκερ, ότι ουδεμία έχει σχέση με τη δήθεν ομιλία του με το προφανώς κατασκευασμένο περιεχόμενο της. Εκτός αν τα έντυπα της Κομοτηνής, που το έφεραν στη δημοσιότητα, μπορέσουν να επικαλεσθούν αξιόπιστα τεκμήρια γνησιότητας.

Ο μύθος περιπλέκεται

Όπως αποκάλυψε ο «Ιός της Ελευθεροτυπίας», η πρώτη αναφορά για υποτιθέμενη δήλωση Κίσινγκερ δεν έγινε από την Λιάνα Κανέλλη το 1997 (για δήλωση του 1994) αλλά από τον δικηγόρο Θ. Σταυρόπουλο σε άρθρο του στις 26/1/1987 στην «Ελευθεροτυπία», η οποία είχε περάσει απαρατήρητη. Επιχειρηματολογώντας υπέρ της ανάγκης να ξαναρχίσει η διδασκαλία των αρχαίων στο γυμνάσιο, ο Θ. Σταυρόπουλος πρόταξε ως μότο στο άρθρο του μια συντομότερη, αλλά σαφώς ιδίου κλίματος δήλωση του Χένρι Κίσινγκερ, η οποία, κατ' αυτόν, είχε ειπωθεί το 1973, αμέσως μετά τα γεγονότα του Πολυτεχνείου. Συγκεκριμένα, η δήθεν δήλωση είναι: *«Τους Έλληνες δεν μπορούμε να τους δαμάσουμε. Είναι μη κυβερνήσιμοι (ingouvernables). Πρέπει να τους χτυπήσουμε στις πολιτικές τους βάσεις»*, Henry Kissinger (Νοέμβριος 1973). Να προσεχτεί εδώ ότι δίνεται σε παρένθεση μια γαλλική λέξη (ingouvernables) και ότι το «πολιτικές» μάλλον είναι τυπογραφικό λάθος αντί για «πολιτισμικές».

Το κακό τριτώνει, όταν π. Γεώργιος Μεταλληνός, προσκαλεσμένος σε τηλεοπτική εκπομπή το 2003, δήλωσε ότι όχι μόνο υπάρχει η δήλωση Κίσινγκερ, αλλά και την άκουσε ο ίδιος με τ' αυτιά του (αυτήκοος, που λέμε). Τον Σεπτέμβριο του 1974, διηγείται, άκουσε τον Πάυλο Μπακογιάννη στην ελληνική του εκπομπή από το Μόναχο (όχι τη Ντόιτσε Βέλε) να αναφέρει ότι ο Κίσινγκερ την προηγούμενη μέρα είχε πει αυτά κι αυτά στο Εμποροβιομηχανικό Επιμελητήριο Νέας Υόρκης (σ.σ.: ίσως να με απατά και η μνήμη μου, αλλά ο π. Μεταλληνός σε άλλη συνέντευξη, πιο

πρόσφατη, δήλωσε ότι ήταν παρών στο ακροατήριο του Κίσινγκερ όταν εκστόμισε αυτή τη δήλωση). Η μαρτυρία του όμως, όπως και να έχει, μάλλον αποδυναμώνει την αληθοφάνεια του μύθου. Διότι όταν ο ένας λέει 1973, ο άλλος 1974 και ο άλλος 1994, το συμπέρασμα είναι ή ότι ο Κίσινγκερ έβγαινε συνέχεια και έκανε άγαρμπες δηλώσεις (και καλά, το τρις εξαμαρτείν;) ή ότι και η πιο καλοπροαίρετη μνήμη ξεγελιέται –αν και όλοι οι εμπλεκόμενοι, δεν μπορούν να θεωρηθούν καλοπροαίρετοι.

Θα πρέπει να σημειωθεί εδώ, ότι ο π. Μεταλληνός δεν είναι ο μοναδικός που δηλώνει αυτήκοος μάρτυρας. Υπάρχουν και άλλοι που ισχυρίζονται ότι άκουσαν τη δήλωση απ' το ραδιόφωνο. Κοινό σημείο όλων; Κανένας δεν άκουσε με τ' αφτιά του τον Κίσινγκερ να κάνει την περιβόητη δήλωση. Όλοι την άκουσαν μέσω κάποιου/ας εκφωνητή/ήτριας κάποιων ραδιοφωνικών εκπομπών. Κι όπως είναι λογικό, οι περισσότεροι δηλώνουν διαφορετική ημερομηνία ακρόασης.

Το «τελειωτικό(;) χτύπημα» έρχεται από την διαδικτυακή κοινότητα του περιοδικού «Ρεσάλτο», όταν ο ιδιοκτήτης του (Θύμιος Παπανικολάου) δημοσιεύει (με το ψευδώνυμο «Ροβεσπιέρος») το «πρωτότυπο» κείμενο της δήλωσης Κίσινγκερ στην αγγλική γλώσσα, το οποίο «ανακάλυψε ένας φίλος» του «ψάχνοντας τα παλιά αρχεία του»:

The Greek people are anarchic and difficult to tame. For this reason we must strike deep into their cultural roots: Perhaps then we can force them to conform. I mean, of course, to strike at their language, their religion, their cultural and historical reserves, so that we can neutralize their ability to develop, to distinguish themselves, or to prevail; thereby removing them as an obstacle to our strategically vital plans in the Balkans, the Mediterranean, and the Middle East.

Το πρώτο ερώτημα βέβαια που προκύπτει εδώ, γιατί ο (ανώνυμος) φίλος του Θύμιου Παπανικολάου καθυστέρησε για πάνω από τρεις δεκαετίες να «ψάξει τα αρχεία του», αφήνοντας τον Κίσινγκερ να βυσσοδομεί τόσα χρόνια. Το δεύτερο είναι, γιατί δεν παρουσιάζει και ένα αντίγραφο του αρχείου του (φωτοτυπία). Από αρκετούς, δεν περνά απαρατήρητο βέβαια, πως το «πρωτότυπο» μοιάζει να είναι μια ακριβής μετάφραση του «μεταφρασμένου» ελληνικού κειμένου.

Καταλήγοντας...

Μολονότι ο Χένρι Κίσινγκερ σε συνέντευξη του, που δημοσιεύθηκε στο περιοδικό

«The Harvard International Journal of Press Politics» («Το Βήμα», 21/9/97), παραδέχεται ότι μπορεί να έχει πει ως υπουργός Εξωτερικών ψέματα, πράγμα που, όπως λέει, δεν τον ενοχλεί, και μολονότι στο Βιβλίο του «Διπλωματία» (ελληνική μετάφραση από τις εκδόσεις Λιβάνη) διατυπώνει γενικότερες απόψεις, που δεν απέχουν και πολύ από τις προκύπτουσες από το επίμαχο κείμενο αντιλήψεις του, το περιεχόμενο και η κατηγορηματικότητα της διάψευσης του Αμερικανού πολιτικού δεν επιτρέπουν καμιά αμφιβολία για την ειλικρίνεια του. Και πρέπει να συμπεράνουμε ότι το υποτιθέμενο απόσπασμα της ομιλίας του είναι κατασκευασμένο, ποιος ξέρει από ποιους και για ποιο λόγο.

Ωστόσο, το γεγονός ότι η δήλωση Κίσινγκερ δεν έγινε ποτέ, δεν απαλλάσσει τον παλαίμαχο πλέον διπλωμάτη από τις βαριές ευθύνες του για την δεξιοτεχνική προώθηση των συμφερόντων της ιμπεριαλιστικής υπερδύναμης τόσο στη γειτονιά μας όσο και στον υπόλοιπο πλανήτη. Ούτε σημαίνει ότι, επειδή η δήλωση Κίσινγκερ είναι πλαστή, οι ΗΠΑ δεν πήραν υπόψη τους και τον πολιτισμικό παράγοντα στις προσπάθειες προώθησης της πολιτικής τους.

Πηγές

sarantakos.wordpress.com | «Οικονομικός Ταχυδρόμος» (Γιάννης Μαρίνος)